

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Vårt datum
2023-08-14

Vårt Dnr:
ÄRD-23219-
Q3X2Y8

Ert datum
2023-09-01

Ert Dnr:
Ju2023/01156

Yttrande: Proposition 2023/23:116 – Ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen

Sammanfattning

Sverige är ett litet exportberoende land med ett omfattande internationellt utbyte och samarbete, vilket skapar en dynamik som gör att utländska investerare väljer att satsa på forskning och utveckling i Sverige. Därför är det viktigt att granskningsmyndigheten, Inspektionen för strategiska produkter (ISP), med ny lagstiftning fortsätter stödja främjandet av utländska direktinvesteringar men med ett förstärkt säkerhetsperspektiv.

Det råder ett politiskt instabilt läge i världen. Insatserna för att komma åt svensk skyddsvärd teknik i skadligt syfte har ökat och en särskild händelse har inletts med anledning av säkerhetsläget i Sverige. Detta indikerar ett behov av skärpt uppmärksamhet och verktyg för att förhindra direktinvesteringar som syftar till för att skada Sverige.

Sveriges Ingenjörer delar i stort propositionens förslag till ny lagstiftning, men menar att det bör införas en särskild reglering för energi som kritisk insatsvara, enligt punkt 5.3.2, trots regeringens bedömning att det inte behövs en särskild reglering.

Ställningstagande 5.3.2 verksamhet som rör andra kritiska insatsvaror

Regeringen argumenterar för att företag som tillhandahåller energi som insatsvara inte bör regleras särskilt eftersom de ändå kommer att omfattas av granskningssystemet. Sveriges Ingenjörer menar att det ändå krävs en särskild reglering för energi som insatsvara, motsvarande Danmarks utpekande av och direktiv för direktinvesteringar inom energisektorn. Detta grundar vi på följande:

- Energiproduktion utgör ett särskilt utsatt område för hot och risker. Erfarenheter i närtid visar att såväl kraftverksdammar, kärnkraftsverk som undervattensledningar utsatts för sabotage.
- Betydelsen av energiproduktion som insatsvara för både industri- och tjänsteproduktion, kommunikationer och uppvärmning är avgörande för att landet ska fungera och Statens energimyndighet efterfrågar ett förtydligande om vilka verksamheter som omfattas.
- Energiområdet är under stark omställning med stora investeringar kommande år, där ett ökat säkerhetsperspektiv behöver komma in tidigt i investeringsprocesserna, vilket underlättas med särskild reglering. Detta skulle ge en ökad stabilitet och möjliggöra ett förbättrat säkerhetsläge för den framtida energiförsörjningen, där Sverige idag saknar en bred långsiktig energiöverenskommelse, sedan den tidigare har sagts upp. I sammanhanget kan lyftas behovet av en ny parlamentariskt bred långsiktig energiöverenskommelse.
- När det gäller andra kritiska insatsvaror såsom livsmedel har Sverige en livsmedelsstrategi som stäcker sig fram till 2030 och som antagits med bred majoritet i riksdagen.
- Danmark införde den förste juli 2021: ”The Danish Investment Screening Act.” I de danska direktiven av lagstiftningen inom kritisk infrastruktur pekas energiområdet ut som särskilt granskningsområde gällande produktion, lagring och transporter av energi.
- FOI:s rapport från 2022: ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige”, pekar på att direktinvesteringar som görs i landets energiproduktion från aktörer med en politisk agenda, stärker deras förmåga att använda energi som vapen för att uppnå politiska mål.

SVERIGES INGENJÖRER

Johan Kreicbergs
Chef Politik och Påverkan

Staffan Bjurulf
Utredare